

PRODUCTIE OP DE BIOMARKT NEEMT TOE

Ondanks de meerprijs kiezen steeds meer consumenten voor biologische voeding. Om aan deze groeiende vraag naar bioproducten te voldoen, schakelden de voorbije twee jaar heel wat landbouwers om naar de biologische teelt. Voor een aantal producten is er momenteel voldoende aanbod, terwijl er voor andere producten nog steeds een tekort is. – Paul Verbeke, BioForum Vlaanderen

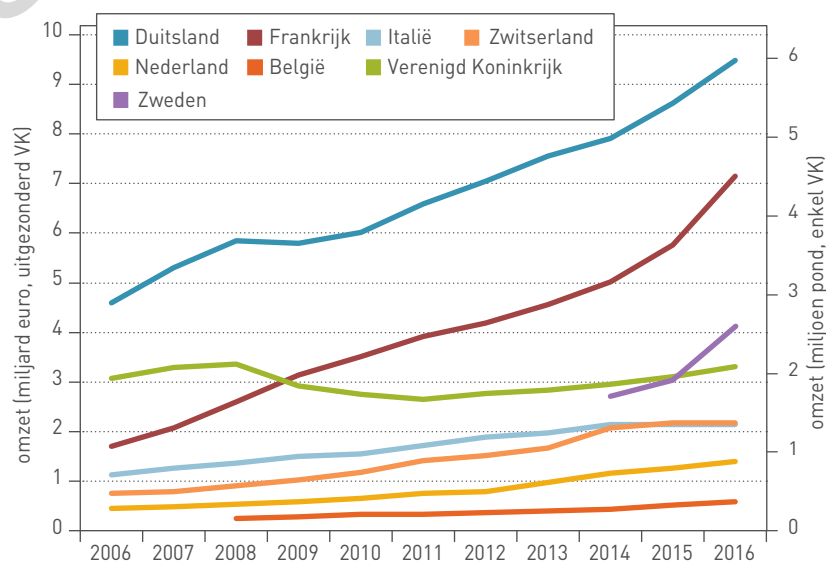
De markt voor bioproducten in de EU-28 wordt voor 2016 geschat op 32 miljard euro, een groei van 13,6% in verhouding met 2015. De grootste markt voor bioproducten in 2016 was Duitsland, met een omzet van 9,48 miljard euro (figuur 1). Ze wordt gevolgd door Frankrijk met 7,15 miljard euro en Zweden met 2,6 miljard euro. Op basis van de reeds beschikbare cijfers wordt ook voor 2017 een verdere omzetgroei genoteerd voor heel Europa.

Belgische gezinnen besteedden in 2016 ruim 586 miljoen euro aan biologische voedingsmiddelen. Dat is 12% meer dan in 2015. De introductie in 2015 van een basisassortiment biologische producten bij de discounters Aldi en Lidl heeft ongetwijfeld bijgedragen aan de sterk toenemende vraag naar bioproducten. Opvallend is ook dat de bioconsumptie én -productie in Wallonië sterker groeien dan in Vlaanderen.

Kijken we naar het aandeel bio in de totale nationale levensmiddelenmarkt, dan zien we dat Denemarken in 2015 het beste scoort met 9,6%, gevolgd door Zweden

(9,3%) en Zwitserland (8,4%). In België is het biomarktaandeel 3% voor verse bioproducten. Voor sommige producten is het marktaandeel vrij hoog. Zo is een

derde van de geconsumeerde melk in Denemarken van biologische kwaliteit. In België is 14% van de consumptie-eieren ook van biologische oorsprong.

Figuur 1 Evolutie van de omzet van bioproducten op de belangrijkste markten in Europa - Bron: BioForum

Productie neemt toe

Door de internationaal toenemende vraag naar bioproducten en de relatief beperkte toename van de productie, is er tussen 2010 en 2017 een groeiend tekort ontstaan aan biologische producten. Een goede prijsvorming is dan ook een logisch gevolg. Pas vanaf 2017 is de productie merkbaar toegenomen door de omschakeling van gangbare boeren. Voor een aantal producten is er nu sprake van voldoende aanbod (bijvoorbeeld melk en varkens) terwijl voor andere producten er nog steeds een tekort is (industriegroenten en -fruit, graan, vleeskippen).

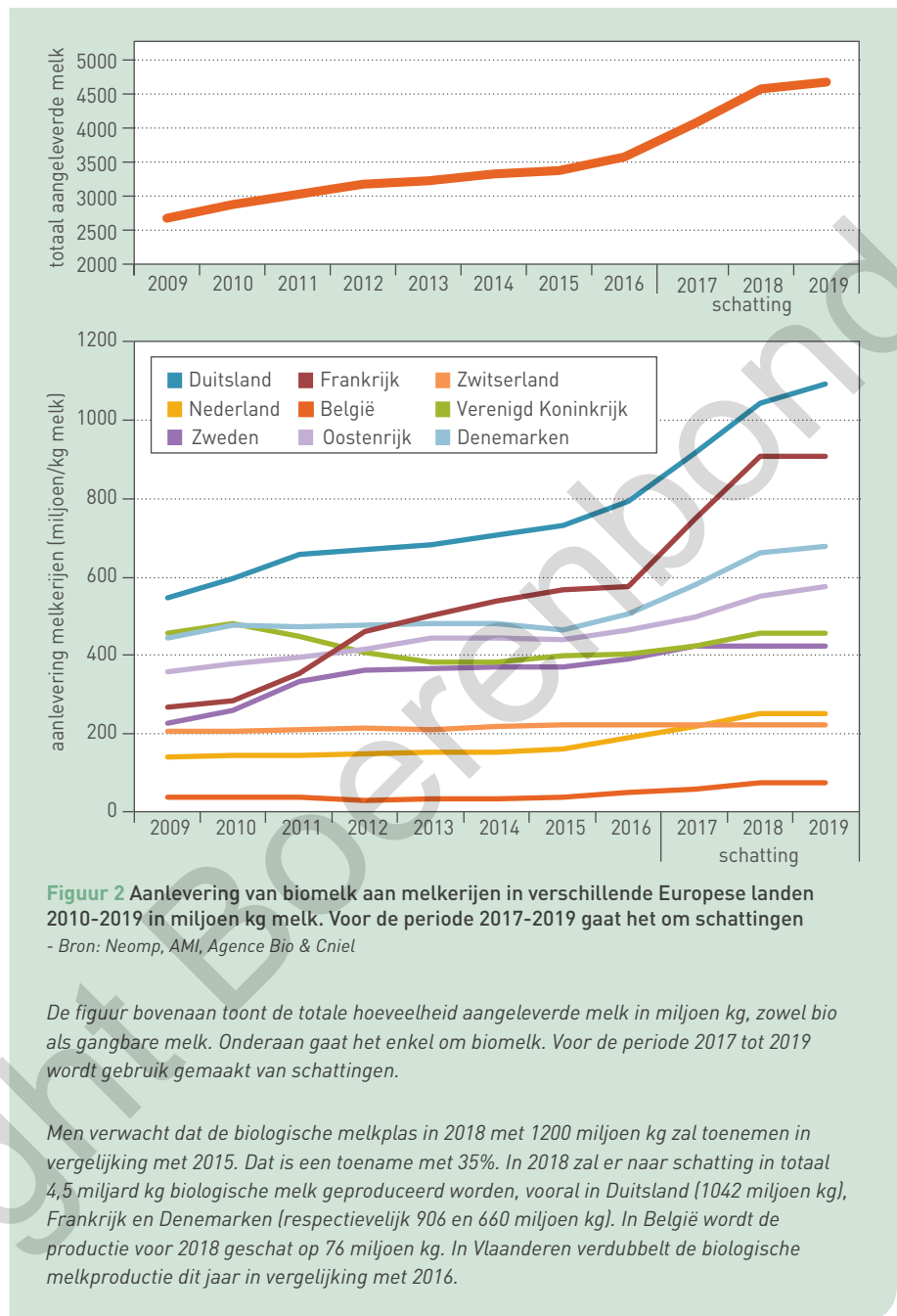
.....
**Belgische gezinnen
besteedden in 2016 ruim
586 miljoen euro aan
biovoeding.**
.....

Forse toename van de biologische melkproductie

Sedert het voorjaar van 2016 zijn heel wat Europese melkveehouders omgeschakeld naar de biologische melkveehouderij. Men verwacht dat de biologische melkplasma in 2018 met 1200 miljoen kg zal toenemen in vergelijking met 2015. Dat is een toename met 35%. In 2018 zal er naar schatting in totaal 4,5 miljard kg biologische melk geproduceerd worden, vooral in Duitsland (1042 miljoen kg, figuur 2), Frankrijk en Denemarken (respectievelijk 906 en 660 miljoen kg). In België wordt de productie voor 2018 geschat op 76 miljoen kg. In Vlaanderen verdubbelt de biologische melkproductie dit jaar in vergelijking met 2016.

Consumptie

Tegelijk merken we dat de vraag naar biologische zuivel verder toeneemt. Zo blijkt uit cijfers van het Duitse AMI dat de consumptie van biologische zuivel in het eerste semester van 2017 verder toenam met 15% voor kaas en 13% voor consumptiemelk. Vooral de consumptie van lang houdbare UHT-melk nam sterk toe met 28%. Dit wordt verklaard doordat Aldi Süd biologische UHT-melk in het assortiment van enkele filialen opnam. Duitsland is de grootste markt in Europa voor biologische (zuivel)producten. Ook in België stijgt de consumptie van biologische zuivel. Het onderzoeksbureau GfK (in opdracht van VLAM) rapporteert

Figuur 2 Aanlevering van biomelk aan melkerijen in verschillende Europese landen 2010-2019 in miljoen kg melk. Voor de periode 2017-2019 gaat het om schattingen
- Bron: Neomp, AMI, Agence Bio & Cniel

De figuur bovenaan toont de totale hoeveelheid aangeleverde melk in miljoen kg, zowel bio als gangbare melk. Onderaan gaat het enkel om biomelk. Voor de periode 2017 tot 2019 wordt gebruik gemaakt van schattingen.

Men verwacht dat de biologische melkplasma in 2018 met 1200 miljoen kg zal toenemen in vergelijking met 2015. Dat is een toename met 35%. In 2018 zal er naar schatting in totaal 4,5 miljard kg biologische melk geproduceerd worden, vooral in Duitsland (1042 miljoen kg), Frankrijk en Denemarken (respectievelijk 906 en 660 miljoen kg). In België wordt de productie voor 2018 geschat op 76 miljoen kg. In Vlaanderen verdubbelt de biologische melkproductie dit jaar in vergelijking met 2016.

een groeiend marktaandeel in België van 1,8% in 2010 tot 2,7% in 2015. Ook de voorlopige cijfers voor de eerste jaarhelft van 2017 wijzen op een verdere groei van de biologische zuivelverkoop met 5% in vergelijking met dezelfde periode in 2016. Biologische zuivelproducten worden ook steeds meer geëxporteerd, onder andere naar de Aziatische markten. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om babyvoeding, melkcomponenten en melkconcentraat.

Evenwicht tussen vraag en aanbod

Voor 2018 gaat men ervan uit dat de toegenomen productie in Europa groten-deels zal worden opgenomen door de

toenemende marktvrage. Door de sterke groei van het aanbod op zeer korte tijd, wordt wel rekening gehouden met een tijdelijke overproductie en mogelijke afzetproblemen op korte termijn.

Op langere termijn kan men verwachten dat er blijvend tekorten zullen zijn op de Europese biologische zuivelmarkt. Deze verwachting is gebaseerd op een blijvende toename van de vraag naar biologische zuivel en een beperkte groei van het aanbod door een stilgevallen omschakeling. **Biovarkens** De biologische varkenshouders in de EU hebben in 2016 ongeveer 6% meer vleesvarkens gehouden dan het jaar voordien. In totaal werden er gemid-

deld 424.000 vleesvarkens gehouden. Dit resulteerde in ongeveer 900.000 geslachte vleesvarkens op jaarbasis. De grootste productielanden zijn Duitsland, Denemarken en Frankrijk. Het is ook in die landen dat de grootste groei werd gerealiseerd. In Oostenrijk is het aantal vleesvarkens met 6000 teruggevallen. In België is de productie licht toegenomen tot 11.485 geslachte dieren. Deze productie werd vooral in Vlaanderen gerealiseerd. Ook voor 2017 werd een toenemende productie in Vlaanderen genoteerd.

De toegenomen productie werd vlot opgenomen in de markt. De prijzen blijven algemeen aan de hoge kant in vergelijking met de voorbije jaren. Door een toegenomen vraag van onder andere Duitse discounters was er van 2014 tot 2016 een tekort op de Europese markt. De toegenomen productie in 2016 en 2017 zorgt momenteel voor een evenwicht tussen vraag en aanbod. De prijzen namen in 2017 toe tot 3,82 euro/kg (slachtgewicht afgeleverd aan het slachthuis, exclusief btw) voor klasse E-varkens in Duitsland. In Denemarken liet Friland de prijs zakken tot 3,52 euro/kg. Bij deze hoge prijzen moet wel gewezen worden op de hoge kostprijs van de biologische varkensproductie, onder andere door de duurdere biologische veevoerders en een hogere voederconversie.

De belangrijkste afnemers van biologische varkens in België zijn Lovenfosse/Westvlees, Porc Qualité Ardennes, Stemo, Nemegeheer, Breydel en Meatfriends. De meeste onder hen zoeken nog bijkomende leveranciers.

Fruit en groenten In de belangrijkste Europese productiegebieden wordt jaarlijks zo'n 160.000 ton bio-appelen en 15.000 ton bioperen geoogst. In België is dat respectievelijk zo'n 3000 en 1100 ton. Door de strenge vorst tijdens de bloei vorig jaar viel de voorbije oogst wel lager uit.

We merken wel dat de Europese oogsthoeveelheid over de jaren heen toeneemt. Vooral in Zuid-Tirol schakelden de voorbije jaren veel telers om naar de biologische teelt.

In België merken we een gestage groei van de vraag naar biologisch appels en peren. Positief is alvast dat Belgische distributeurs er tijdens het bewaar seizoen bewust voor kiezen om vooral Belgisch fruit op te nemen in het assortiment. Ook de productie neemt geleidelijk toe en houdt gelijke tred met de toenemende vraag. De meeste jaren wordt het

verkoopseizoen in april afgesloten. Wellicht zijn er commerciële kansen om het verkoopseizoen te verlengen mits de kwaliteit voldoende gegarandeerd kan worden tijdens de bewaring. Het ras Natyra lijkt hier zeer geschikt voor te zijn. We merken dat belangrijke fruitverwerkers steeds meer biologisch fruit verwerken. In die mate zelfs dat er reeds meerdere jaren een tekort is aan biologisch pitfruit voor industriële verwerking. Het adviesbureau Delphy onderzocht in 2017 de mogelijkheden om biologisch pitfruit specifiek voor de industrie te telen. De resultaten hiervan kunnen opgevraagd worden bij 'Bio zoekt boer'.

Om marktverstoring door overproductie te vermijden, is het wenselijk dat bijkomende productie wordt afgestemd met de afzetorganisaties en de vakgroep Biologisch Fruit. Belgische Fruitveiling (BFV), BelOrta en Biovibe zijn de belangrijkste Belgische spelers bij de vermarkting van biologisch pitfruit.

Belangrijke verwerkers van diepvriesgroenten, -kruiden, en -aardappelen zoals Lutosa, Ardo, Pinguin en HerbaFrost zijn reeds langer vragende partij voor nieuwe bioleveranciers. Ook voor verse groenten zijn er ongetwijfeld nog kansen. Natuurlijk is de afzet van biologische verse groenten onderheviger aan seizoensgebonden fluctuaties. Belangrijk is dat biologische groenten uitsluitend via bemiddeling worden verkocht en dus niet via de klok. Hierbij is een goede afstemming tussen vraag en aanbod bijzonder belangrijk. Biologische groenten worden voornamelijk afgezet via de veilingen Bel'Orta, REO Veiling en de handelshuizen Biovibe, Ecoveg en Ecodal.

Vleeskippen In België zijn er twee belangrijke ketenspelers op het vlak van biologische pluimveehouderij: Belki en For Farmers Hendrix. De vraag naar

biologisch pluimveevlees neemt al langer toe. In 2016 schakelden wel een aantal bedrijven om naar de biologische vleeskippenhouderij. Toch blijkt deze bijkomende productie onvoldoende om tegemoet te komen aan de verder toenemende vraag. Daarom is er nog steeds ruimte voor ongeveer vijf bijkomende stallen van 4800 dieren. Belangrijke factoren die bij een eventuele omschakeling moeten worden overwogen, is dat er een afzet is voor de biologische mest en dat een uitloop mogelijk moet zijn.

Vraag en aanbod op elkaar afstemmen

De biologische markt is een kleine markt die echter onafgebroken en op een gezond ritme groeit. Dit biedt ongetwijfeld kansen voor landbouwondernemers die een omschakeling overwegen. Een kleine markt heeft wel weinig buffer voor een plotse wijzigingen in vraag of aanbod. Om de markt in een gezond evenwicht te houden, is het belangrijk dat bijkomende productie en afname goed op elkaar worden afgestemd. Dat kan het beste in nauw overleg met de betrokken coöperaties, handelshuizen en beroepsorganisaties. ■

Voor meer informatie over de markt voor biologische producten kan je terecht bij Paul Verbeke (0497 42 93 68 of info@biozoekketen.be) of op www.biozoekketen.be.

Bio zoekt Boer en Bio zoekt Keten zijn gezamenlijke initiatieven van Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat en BioForum Vlaanderen, met de financiële ondersteuning van de Vlaamse overheid.

MEER WETEN OVER DE PRINCIPES EN DE MARKT VOOR BIOLOGISCHE PRODUCTEN?

- Op 18 februari om 10 uur organiseert Bio zoekt Boer het seminarie 'Biologische veehouderij, een haalbare kaart?' tijdens de Agridagen in Ravels. Meer info op www.agridagen.be/programma.
- Op 20 februari om 13uur organiseert de provincie West-Vlaanderen een 'Trefdag biologische akkerbouw en groenten'. Je krijgt er de kans om met diverse afnemers van bioproducten in gesprek te gaan. Meer info op www.bfvl.be/trefdag_20feb18.